

מאת הרב צבי מאנדעל

פרשת ויגש - בענין כבוד אבי אביו

פרק מ"ו פסוק א' ויזבח זבחים לאלוקי אביו יצחק

פירש רש"י חייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו לפיכך תלה ביצחק ולא באברהם ובשפתי חכמים אות ס' ביאור רש"י דה"ל נקשה לרש"י למה לא אמר אלוקי אבותיו או לאלוקי אברהם שהיה העיקר בפרסום הקב"ה בעולם עיי"ש ובהגב"ן כתוב דה"ל לומר על כל פנים שם של שברהם.

ברמ"א ביו"ד סימן ר"מ סעיף קטן כ"ד ז"ל ל"א דאין אדם חייב בכבוד אבי אביו [שלי המהרי"ק] ואינו נ"ל אלא דחייב בכבוד אבי יותר מכבוד אבי אביו (ראי' ממדרש הנ"ל)

ובט"ז סעיף קטן י"ב תמה ע"ד המהרי"ק דנעלם ממנו פרש"י בחומש"

בה"ר רעק"א הביא דבי אל"י זוטא דמש"כ "יותר" פירש לענין אם יש לו לכבוד אביו ואבי אביו או יכבד אביו יותר "אבל בלאו הכי חייב בכבוד אבי אביו בכל מילי כמו שחייב לאביו [ולא כמהרי"ק הנ"ל]"

(עיי' ביהגרא ובו גהות יד אברהם שם ביו"ד)

בשו"ת שבות יעקב חלק ד' סימן צ"ד כתב לדון בוקן וזקנה שמת בנם והניח אחריו בן וכו' והוא יורשם והוא רוצה למחות שה"א לא יאמר קדיש בשבילם כיון שהיא עוד חי עלי"ש והנה האחרונים הביאו ראיה מסוף מסכת סוטה דאינו חייב בכבוד ומתירש"א בחידושי אגדות שם משמע דלא פלוג בין בן בנו לבן הבת.

בכלי חמדה כתב לחלק בין בן בנו לבן בתו: מתרי טעמא א) כיון דבת עצמה כל זמן שנשואה פטורה מכיבוד הוא הדין בנה גם כן דאורי מחמתה ב) כיון דלענין תלמוד תורה חייב אדם ללמד בן בנו מפסוק ולמדתם את בניכם וילפינן מפסוק והודיעת לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת בחורב- הוא הדין דחייב בן בנו בכיבוד.

בשו"ת רע"א סי' י"ח הביא לומר חן דדוקא בחי אביו חייב לכבד זקנו עיין שם באורך.

בערך השלחן שו"ע סעיף מ"ד פסק דבן הבת גם כן חייב בכבוד אבי אמו הגם דמדברי הגמרא שם בסוטה משמע דאין חייב הפ"י הוא דחייב רק לא כל כך כמו בן.

והנה מדברי השו"ת חכמים שהבאנו בריש דברינו יש לדייק דרק משום שאברהם אבינו היה העיקר בפירסום ש"ש בעולם היה לכבדו ולא דוקא מדן כיבוד.